

udøve advokatvirksomhed ved dom eller ved kendelse fra Advokatnævnet.

Bestemmelsen blev oprindeligt indført som § 139 i den første retsplejelov (lov nr. 70 af 11. april 1916 om rettens pleje), der trådte i kraft den 1. oktober 1919, med ordlyden »Samtlige Sagførere udgør et Samfund.«

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at det overordnede formål med en lovfæstet ordning af "sagførervæsenet" var at indføre et tilsyns- og disciplinærsystem til varetagelse af det offentliges interesse i at opretholde en høj faglig og etisk standard blandt de udøvende advokater og samtidig sikre advokatstandens uafhængighed af statsmagten.

Dette overordnede formål blev tilgodeset ved at oprette et kontrolorgan, der udgik fra sagførerne selv, og som lå uden for de statslige myndigheders kompetence. En forudsætning for, at et sådant system kunne fungere effektivt, var, at alle udøvende sagførere var underlagt dette kontrolorgans myndighed, og som følge heraf måtte alle sagførere være medlem af Sagførersamfundet, som det hed dengang.

Bestemmelsen var uforandret gældende indtil revisionen af retsplejelovens afsnit om advokater, som blev gennemført ved lov nr. 277 af 9. juni 1982. Ved denne revision fik bestemmelsen den ordlyd (og det paragrafnummer), som den har i dag.

Revisionen i 1982 byggede på betænkning nr. 871/1979 vedrørende revision af retsplejelovens afsnit om advokater. Udvalget bag betænkningen var af den opfattelse, at advokaternes pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet burde bevares. Som følge heraf foreslog udvalget, at den gældende ordning blev opretholdt uændret, og at der alene foretoges en modernisering af bestemmelsens ordlyd. Dette forslag blev vedtaget, og revisionen af retsplejelovens afsnit om advokater kom derfor ikke til at berøre reglerne om advokaters pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet.

Reglerne om advokaters pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet er ikke siden ændret.

Samtidig med, at forbuddet i retsplejelovens § 124 mod at drive advokatvirksomhed i selskabsform blev ophævet ved lov nr. 403 af 13. juni 1990, blev der dog i § 143, stk. 2, som 3. pkt. indført en bestemmelse, hvorefter Advokatsamfundets tilsyns- og sanktionsbeføjelser blev udvidet til også at omfatte advokatselskaber.

Det er således fortsat de samme hensyn, der i dag ligger bag kravet om advokaters pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet. Det er således navnlig hensynet til at sikre advokaternes uafhængighed af

statsmagten, der er afgørende for den gældende organisationsform.

2.1.2. Det pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet er snævert forbundet med advokatmyndighedernes udøvelse af disciplinær- og tilsynsmyndighed.

Advokatrådet (Advokatsamfundets bestyrelse) har således bl.a. til opgave at føre *tilsyn* med, at advokater overholder de advokatetiske regler og klientkontoreglerne samt har ansvarsforsikring mv., så klienterne er sikret, hvis advokaten giver forkert rådgivning eller misbruger klientkontoen.

Herudover har Advokatsamfundet gennem årene påtaget sig en række aktiviteter, som mere ligner dem, som er typiske for *branche- og interesseorganisationer*, herunder også markedsføringslignende initiativer for advokaterne.

Derimod varetager Advokatsamfundet *ikke arbejdsgiver- eller arbejdstagerinteresser*.

2.1.3. Retsplejelovens krav om pligtmæssigt medlemskab af Advokatsamfundet er gennemgået i Eksklusivudvalgets betænkning nr. 1419/2002. Det var Eksklusivudvalgets opfattelse, at den eksisterende ordning burde bevares, og at de hensyn, der i sin tid begrundede indførelsen af ordningen, efter Eksklusivudvalgets opfattelse fortsat var relevante og afgørende. Efter Eksklusivudvalgets opfattelse var det en nødvendig forudsætning for, at Advokatsamfundet havde mulighed for at udøve et effektivt tilsyn, at alle advokater var medlemmer af Advokatsamfundet. Eksklusivudvalget fandt, at det pligtmæssige medlemskab herved adskilte sig afgørende fra eksklusivbestemmelser i kollektive aftaler på arbejdsmarkedet, hvor lovgivningsmagten ikke har tillagt fagforeninger og arbejdsgivere udøvende og dømmende beføjelser i forhold til deres medlemmer.

Beskæftigelsesministeren fremsatte den 9. januar 2003 forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse mod afskedigelse på grund af foreningsforhold (lovforslag nr. L 120). Her blev det bl.a. anført, at regeringen fandt det væsentligt, at der – uanset Eksklusivudvalgets anbefaling – blev foretaget en nærmere gennemgang af den gældende ordning om advokaters pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet med henblik på at vurdere behovet for ordningens opretholdelse. Lovforslaget blev ikke vedtaget og bortfaldt med udgangen af folketingssamlingen 2002-03.

2.1.4. Ved dom af 11. januar 2006 afgjorde Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sagerne Sørensen vs. Danmark (52562/99) og Rasmussen vs. Danmark (52620/99), at foreningsfriheden var blevet